

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Orosz Lajos**
Lapraajánló: **CORVIN**
Lapkiadó: P. T.

DÉLI HIRLAP

A timisoarai törvényes bej. sz. 85. (Dos. No. 934/1938)
Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDRE** és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkezősség lapja

A minőség jogán

(k. á.) A mostani háboruban a kis népek rendkívüli áldozatokat hoztak. Többet, mint az első világháboruban, hiszen több kis nép is keveredett bele. Áldozathozataluk azonban egyáltalán nem emelte politikai értéküket. A nagy politikai egységek, amelyek a világ jövő sorsa felett dönteni akarnak, nem szándékoznak a kisebbeknek nagyobb befolyást engedni, hanem el vannak határozva, hogy szuverénül ők maguk döntenek majd a világ egyeteme és így a kisebb országok és népek sorsa felett is. Nyilvánvaló, hogy az érdekeltek nem hajlandók ezt minden ellentmondás nélkül tudomásul venni és mindenfelé megmozdulnak jogaik érdekében. Már a valamelyes népek képviselői is megszólaltak s tiltakoztak az ellen, hogy majdan rájuk néhánlyik határozzanak.

Micsoda biztosítéka is lehet a kis politikai egységek fennmaradásának olyan világban, amelyben a politika a nagyok előtérét képezi és amelyben a kisebbek inkább lemondanak arról a jogukról? Az egyén szabadságának legfőbb biztosítéka politikai jogainak a gyakorlása. Miért volna ez a nemzetközi életben másként? A politikai taktika időként esetleg megkivánhatja, hogy a kisebb egységek a nemzetközi életben ne fejtsenek ki nagyobb aktivitást és annak inkább szemléltői, mint eszelekvő alanyai legyenek. Ez azonban csak átmeneti állapot maradhat, mert minden öntudatos politikai egység számára megállíthatatlan a politikába való beleszólás jogáról önként lemondani.

A XIX. század szemlélete nem lehet érvényes a más ideálkorok igazodó XX. században.

A XIX. század nemcsak az egyén új jogállását vívta ki, hanem olyan szemlélet és gazdasági irányzatot is termelt ki, amely végső következményeiben az erősebbnek, a hatalmasabbnak érvényesülését biztosítja a gyengébb rovására. A természettudomány egy irányzata fennek hirdette ezt az elvet, míg ugyanakkor a gazdasági elmélet a korlátlan verseny jogát akarta örökérvényű törvényként elfogadtatni, amely gazdaságilag erősebb monopóliumát biztosította volna a gyengébbel szemben. A kor művelt rétegének egy része azt hitte, hogy ez a törvényesség a társadalomban is érvényesül és a társadalom tényegében nem más, mint a természet szerves erőinek a valamelyes. A XX. század azonban azonban sok minden újat is hozott, melve tapasztarunk. Kétféleképpen arra, hogy a történelemben nem egy elme megapítató törvényesség érvényesül és a társadalom nemcsak a természet törvényeinek van alávetve, hanem — éppen ami a szervezést illeti, — az emberi esznek és akaratának is messzemenő érvényesülési lehetőségét nyújt. Legfeljebb arról lehet tehát szó, hogy a társadalom mennyiben hajlandó a józan ész parancsára halgaltani és életét annak megfelelően berendezni.

Nos, társadalmi téren a XX. század tudatában megakasztotta a szabadsárvény mechanizmusát és védelmébe vette a gyengébbet. A szociálpolitika ma minden kultúráknál nagy becsben van, amivel világosan elutasította ama XIX. századbeli szemléletet, amely szerint a szabadverseny szabályai kell hogy irányítsák a szociális és gazdasági élet rendjét. A XX. század számtalan igen merész kísérletet tett gazdasági téren is a szabad verseny korlátozására és mondhatni nem éppen eredménytelenül. A kísérleteknek ez a sora még távolról sinosen lezárva. Ma tisztában vagyunk vele, hogy a fejlődés nem azt az

irányt vette, amit száz évvel ezelőtt vártak. A korlátlan szabad verseny nem érvényesült és az erősebbnek nem sikerült a társadalmat a gyengébb és esetleg temetőjévé átalakítani. Ha még távol, talán nagyon távol vagyunk egy valóban kiegyensúlyozott szociális és gazdasági életől, mindenki világosan látja, hogy a társadalom ebben az irányban fejlődik, nem mert egy természeti törvénynek hódol, hanem mert egy felsőbb erkölcsi parancsra és a józan ész szavára halgatva elismeri a gyengébbnek is élethez való jogát és biztosítani igyekszik annak érvényesülését gazdasági és szociális téren.

Bármennyire igaz is, hogy korszakunknak e vezető eszméje a nemzetközi életben jelenleg nem érvényesül, még sem állíthatjuk, hogy a nemzetközi politikában ismeretlen. A különböző politikai egységek igazságos kiegyensúlyozása nemcsak, hogy nem ismeretlen a nemzetközi politikában, hanem annak érdekében a múltban bizonyos szervezeti formák máris létesültek. Igaz, nem sok eredményt értek el, mindenkéltől,

mert az eszmét a gyakorlatban megvalósították.

Mivel nem vitatható, hogy békeidőben van nemzetközi közösség és az sem vitatható, hogy egy valódi közösség minden egyes tagjának szabadon kell érvényesülnie, joggal hihetjük, hogy a XX. század eszméje a nemzetközi politikában is érvényesülni fog: a kis politikai egységek nem lehetnek passzív szerepre ítélve, a nemzetközi politikát nem lehet a nagyok monopóliumává tenni. Amennyiben a kis politikai egységek önként lemondának ezen természetes jogukról, nemcsak saját fennmaradásukat veszélyeztetnék, hanem egyben ellentétbe kerülőnének a társadalmi fejlődés irányzatával. Mert ez az irányzat — és ezt még egyszer határozottan kihangsúlyozzuk — egyáltalán nem tagadja meg a kisebbtől, a gyengébbtől a gazdasági, szociális és politikai érvényesülés jogát.

Mind ezek után még egy megállapítást kell tennünk. A kis politikai egységek nemzetközi politikai szerepének nem kell számbeli és fizikai erejükkel egyenes arányban állnia. A közösség ügyeinek intézéséhez, legyen az akár

milyen közösség, tehát nemzetközi közösség is, elsősorban megfelelő képesség, hozzáértés és jó szándék kell. A múlt és jelen számtalan példát ismer, amelyek azt mutatják, hogy kis politikai egységek képviselői milyen jótékony és eredményes politikai munkát fejthetnek ki egy nagy közösség kebelében. Finnországban pl. a svéd kisebbségnek nagyobb a politikai befolyása, mint az számszeri erejének megfelelően. A nemzetközi politika meg éppen számtalan példát ismer. Cavour a kis Piemontnak volt az államférfia, a valóságban nagy európai államférfi volt. Svájc elsőrendű nemzetközi publicistákat termelt ki az utóbbi évtizedekben, amelyek nem kis befolyással voltak a Népszövetség politikájára.

Lehet, hogy a kis országok még súlyosabb megpróbáltatásoknak lesznek kitéve, lehet, hogy egy jó ideig a nagyok és erősek valóban monopóliumként fogják a nemzetközi politikát kezelni, mind ezt azonban nem a fejlődés törvénye írja elő. A politika egyformán jogos működési területe nagyoknak és kicsinek és önszonkítás volna erről önként lemondani.

„Finnország csak saját érdekeit tartja szem előtt”

A finn pénzügyminiszter cáfolja a békejavaslatok hírért visszavert brit támadás salernói — A hadifontosságú berendezések elpusztítása után a németek kiűrtették Szmolenszk és Roszlavi városát

Erélyes tisztogató hadműveletek a dalmái tengerparton

Berlini jelentések szerint a keleti arcvonal déli és középső szakaszán tovább tartanak a súlyos harcok. Délen, a kubáni hídfőnél, egy látszik, a szovjet hadvezetőség kedvezőnek találta a pilanajot a döntő áttörés megkísérlésére. A nagy páncélos erőkket indított orosz támadás azonban, mint Berlinben hangsúlyozzák, felkészületlen találya a németeket, akik az utóbbi napokban sok pánélőző fegyvert vontak össze ezen a frontszakaszon. Különösen heves elhárító csatát vívnak most a németek a középső arcvonalon, Szmolenszktől délre.

Politikai vonatkozásban új brit miniszteri kinevezésekről, a Badoglio-kormány átalakításáról, Tanner finn pénzügyminiszter nagy beszédéről számolnak be a jelentések. A bajkani helyzet továbbra is az érdeklődés előterében van, egy kopenhágai jelentés pedig arról ad hírt, hogy Dániában a németek folytatják a védelmi berendezések erősítését. A dániai védműveket kibővítik.

A horvát-olasz viszony

A mai horvát kormányzati rendszer vezetője, Pavelics Ante dr., mint ismeretes, a jugoszláv diktatúra idején Olaszországba emigrált és ott szervezte meg az usztasa-alakulatokat, köztük a fegyveres usztasa kötelékeket is. Jugoszlávia összeomlása után, a független horvát állam megalakulását követően Pavelics, mint államelnök először Mussolini-t látogatta meg s az olasz király és császárt. Horvátországban az usztasa szervezeteket olasz fasiszta elvek szerint előkelő olasz fasiszták szervezték meg. Az ifjú horvát usztasák vezetőit itáliai tanfolyamokon képezték ki. A jelek szerint tehát elég szoros együttmű-

ködés fejlődött ki a két ország, illetve a fasiszták és usztasák között. A kölcsönösen hangzottatott bizalom kidomborítását szolgálta az a tény is, hogy Pavelics az olasz királyi ház egyik tagjának ajánlotta fel 1941 május 18-án a horvát koronát. III. Viktor Emánuel király Aimone spoletói — később aostai — herceget jelölte a horvát trónra. Nem sokkal az olasz fegyverszünet előtt az aostai herceg, akinek II. Tomisláv néven kellett volna trónralépnie, visszalépett. A Badoglio-kormány kapitulációja után a horvát kormány a maga részéről szintén semmisnek nyilvánította a trónra való jelölést.

Jugoszlávia összeomlásakor, mint ismeretes, az olasz hadsereg, mintegy száz kilométer széles partsávon, megszállta az egész horvát tengerpartot, Fiumétől Raguzáig. Dalmácia ilyenformán teljesen olasz kézbe került, Hercegovina és Bosznia jelentős része szintén.

Dalmácia

A Badoglio-kormány fegyverletétele után Pavelics horvát államfő azonnal kijelentette, hogy Horvátország nem mond le az Adriáról és kiadta a parancsot, hogy a horvát csapatok nyomuljanak be Dalmáciába és izzék ki horvát területekről az olasz katonaságot. Hivatalos jelentés szerint ez meg is történt és a horvát csapatok, német segítséggel, elfoglalták mindazokat a helyeket, melyeket addig az olaszok tartottak birtokukban. A Hrvatski Narod című zágrábi lap vezető helyen adott hírt azután arról, hogy Berlin elismeri Horvátországnak Dalmáciára vonatkozó igényét. A Hrvatski Narod egyébként az olasz kapituláció óta élesen bírálja az olaszok Horvátország irányában folytatott politikáját. A lap egyik cikkének címében

például ily mondat szerepelt: „Az olaszok minden eszközzel megakadályozták Horvátország gazdasági önállóságát és fejlődését.” A Hrvatski Narod 40 millió kunára becsülte azt a kárt, mely Horvátországot két és fél év alatt érte.

A helyzet Mussolini kiszabadulása után

Mussolini kiszabadulásakor önkénytelenül is felvetődött a kérdés: Mussolini visszatérése változást hoz-e a horvát kérdésben?

Feljött, hogy a Deutsche Allgemeine Zeitung című német lap külpolitikai hangadója a Duce kiszabadulása után irt egyik balkáni helyzetképeben véglegesnek tüntette fel Dalmáciának Horvátországhoz történő csatlakozását. Tekintve e lap szoros kapcsolatait a Wilhelmsstrasseval, ez az álláspont nyilván hivatalos német körök véleményét tükrözte. A kétséget hamarosan végleg eloszlatja a Wilhelmsstrasse szóvivője, amikor ugyanebben az értelemben nyilatkozik.

Berlini politikai körök megjegyzik, hogy Mussolini nyilvánvalóan nem érvényesíti Itália igényét Dalmáciára. A Wilhelmsstrassehoz közelálló körök fel fogása szerint a dalmát partvidéknek Olaszország részére való követelese különben sem — a fasiszmus szülőltje — volt. Mussolini — mint Berlinben mondják — nagyvonalú imperialisztikus elképzeléseivel a „Mare nostrum”-ot nem az Adriában, hanem a Földközi-tengerben látta. Német részről ez utóbbi megállapítást nyilván magyarázatul is szánták arra a kérdésre, mi a helyzet Mussolini kiszabadulása után, Dalmáciát illetően.

(—)

Jelentéseink a harcterekről

Heves elhárító harcok Szmolenszkiól délre

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenté:

A kabáni hídfőnél a szovjet csapatok egész napon keresztül eredménytelenül folytatták erős támadásaikat.

Az Azovi-tenger északi partján a németek egyik támadása eredménnyel járt. Hadifogyókat és zsákmányt ejtettek. A Dnyeper középső folyásánál a szovjet csapatok a folyótól keletre lévő hídfőket számtalan helyen eredménytelenül támadták. E közben a németek nagyszámú páncélost megsemmisítettek. Cserkasszától északra német páncélos erők kisebb szovjet csoportokat szétverték.

A középső frontszakaszon Uecska vasúti csomópontnál és Szmolenszkiól délre heves elhárító harcok folynak, amelyek még tartanak. Roszlavj és Szmolenszk városokat valamennyi hadifortosság berendezés teljes elpusztítása után, az ellenség zavarásától mentesen a németek kiürítették.

A Ladoga-tótól délre a német vadász-hadosztályok egy támadása elérte a kijelölt célpontot. A Szovjet-páncélosokkal támogatott ellentámadásai meghiúsultak.

A magas északon német csapatok a Kandalaksza-szakaszon és a Murmanfronton több előretörést visszavertek; a Szovjet veszteségeket szenvedett.

A délolaszországi fronton tegnap is

élénk volt a harci tevékenység. Brit csapatok támadását a Salernói szakaszon kemény harcokban visszaverték. A Földközi-tenger területén német zuhanó repülőgépek elsüllyesztettek egy nagy brit torpedónaszádót és megsemmisítően eltaláltak két nagy teherhajót.

Tisztogatás Dalmáciában

Berlin. (Rador). Badoglio Dél-Európában lévő csapatainak lefegyverzése után a terrorista csoportok Badoglio olyan csapataival erősödtek, amelyek a kommunizmus felé hajlottak, ami szükségessé tette a tisztogató munka növelését. Ezt a békeszerző műveletet német biztonsági csapatok a helyi hatóságok önvédelmi alakulataival végezték Kelet-Boszniában, a dalmát tengerparton és Horvátország nyugati részén. A tisztogató hadműveletek erőlyesen folynak, — állapítják meg Berlinben.

A BRIT LEGÜGYI MINISZTER A SZÖVETSÉGESEK REPÜLVESZTESÉGEIRŐL

Genf. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Day Telegraph című angol lap jelenti: Sir Archibald Sinclair, Nagybritannia légügyi minisztere az alsóházban adatokat közölt a szövetségesek repülővesztéseiről. Közlése szerint Németország fölött júliusban 195 brit és 108 amerikai bombavető vesztett el, Augusztusban a brit repülőveszte-

ség 306, az amerikai veszteség 100 bombavető volt. Sir Archibald Sinclair adatai szerint ez év első nyolc hónapjában a brit légi-erő 1651, az amerikai pedig 447 bombavetőt vesztett Németország fölött.

ANGLIÁBAN NEM MÉRSEKLIK AZ ELSŐTETÍTÉST

Lisszabon. (Rador). Az United Press jelenti: Morrison brit belügyminiszter egyik beszédében kijelentette, hogy nem lehet szó az elsőtetítési rendelkezések részleges hatályon kívül helyezéséről Nagybritannia területén.

AMERIKAI ÁLLAMPOLGÁROKAT IS SOROZHATNAK AZ ANGOL HADSEREGBE

Lisszabon. (Rador). A brit hírközvetítő szolgálat közli, hogy az Angliában élő, hadköteles amerikai állampolgárokat, amennyiben eddig nem osztották be őket az északamerikai hadseregbe vagy kormányuk nem kérte ki őket, besorozzák a brit hadseregbe.

ben is, hangoztatván, hogy azokat is el kellene tekinteni, — fejeződik be a DNB. római jelentése.

Roosevelt fontos diplomáciai kinevezésekre készül

Lisszabon. (Tp.) Amerikai politikai körök úgy tudják, hogy Roosevelt elnök fontos diplomáciai kinevezésekre készül. Sumner Welles helyettes külügyminiszter utódjának kijelöléséről, a moszkvai értekezletre küldendő amerikai főmegbízott kinevezéséről, az új moszkvai amerikai nagykövét kinevezéséről és a földközi-tengeri bizottságban résztvevő északamerikai kiküldött személyének kijelöléséről van szó. Bár Sumner Welles helyettes külügyminiszter és Standley moszkvai nagykövét lemondását hivatalosan még nem közölték, washingtoni politikai körök úgy tudják, hogy egyik sem marad meg helyén.

A VATIKÁN AMERIKÁBAN JÁRT MEGBIZOTTJA ÚJABB UTASÍTÁSOKRA VÁR LISSZABONBAN

Lisszabon. Enrico Galeazzi, a Vatikán Amerikában járt megbízottja, aki e napokban érkezett vissza Lisszabonba egyelőre külföldön marad, mert még nem kapott utasítást további teendőire.

HULL NEM VÁLLALJA A MOSZKVAI UTAT?

Amerikai politikai körök hajlanak annak feltételezésére, hogy Hull külügyminiszter magas korára és egészségi állapotára való tekintettel nem vállalja a moszkvai utat. Ez esetben Harriman vagy Hopkins lenne az USA képviselője a moszkvai háromhatalmi értekezleten. Mindkettő járt már a szovjet fővárosban.

Változás a moszkvai USA-nagykövetség vezetésében

Genf. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Newyorkból származó értesülés szerint Standley moszkvai USA-nagykövét lemondási kérelme megérkezett Washingtonba. Harriman-t, a kölcsön- és bérbeadási törvény alkalmazására felállított bizottság amerikai tagját hivatalosan értesítették, hogy Standley utódjaul jelölték ki Moszkvába. Az Egyesült Államok külügyminiszteruma ezt a hírt nem erősítette meg, de nem is cáfolta. Harriman a maga részéről szintén megtagadott minden felvilágosítást.

A politikai arcvonal

Az USA még a moszkvai értekezlet előtt tisztázni óhajtja a szovjet-amerikai viszonyt

Genf. (Rador). Steinhardt, az USA ankarai nagykövete megérkezett Washingtonba.

Lisszabon. (Tp.) Standley, az USA moszkvai nagykövete megérkezett Washingtonba.

Ankara. (Europapress). Az USA bagdadi nagykövete, Loy Henderson Amerikába érkezett, hogy jelentést tegyen Roosevelt elnöknek.

Ankarai amerikai sajtóörökben úgy

vélük, hogy a moszkvai és ankarai USA-nagykövetei hazarendelése összefüggésben áll a szovjet-amerikai viszonytal, melyet még a háromhatalmi értekezlet előtt tisztázni óhajtanak.

Egyes meg nem erősített hírek szerint Standley nagykövét fogja képviselni az Egyesült Államokat a moszkvai hármass értekezleten s Roosevelt személyes ücsütésének átvétele végett utazott Washingtonba.

iroda jelenti: A fasiszta közvéleményi nemzeti kormány rádiója közölte, hogy az utóbbi napokban egyre többször fordult elő, hogy szovjet rádióállomások, azt állítván, hogy „az olasz szabadság adó”, olasz nyelvű felhívást intéztek Itália lakosságához. E felhívásokban ellenállásra és szabotázscelemekenyekre buzdították az olaszokat a német csapatok és a fasiszta kormány alakulatai ellen. E mellett a szovjet rádiók olasz híradásaiban ellenállásra szólították fel a lakosságot Badoglio csapataival szem-

Tanner nyilatkozata a békehírekről

Helsinki. (Rador). Finnország pénzügyminisztere, Tanner pénteken este egy munkás-gyűlésen „Finnország utjáról” beszélt. Elsősorban foglalkozott azzal a befolyással, amelyet a háború az államélet és magánélet minden ágára gyakorol és az ezzel összefüggő kötelességekkel. Ezek után áttért a külpolitikai problémákra. Tanner a többi között megállapította, hogy Finnország mai háborúja okoskerü követelménye az 1940-ben történteknek. Felsorolta Finnország akkori szenvedéseit, amelyek elhárítása mégis volt erje, hogy bátran szembeálljon. Tanner aztán kifejtette, hogy a Szovjetunióval nem lehet a demokráciák közé számítani, mert lehetetlen a Szovjetben békében élni és kiemelte, hogy Finnország egyetlen ellensége a Szovjetunió. Haszontalan kísérlet lenne Finnországot rábírní a szovjet-elvek elfogadására. Ezeknek előrebocsátásával a finn pénzügyminiszter ráért a békehíresztelések tárgyára és arra a nyilatkozatra, amelyet a finn miniszterelnök adott, kiemelve, hogy ebből a nyilatkozatból nem szabad féves következtetéseket levonni. Bármily élénk is a nép tiszta békévágya és magában nem biztosíthatja

a kívánt eredményt. Ebben a tekintetben a legutolsó példa Olaszország sorsa. Teljesen hamis az a feltételezés, hogy Finnország kívánja a békét és már a fegyverletétel előtt áll. A Finnország ellen mind keletről, mind nyugatról indított idegháború nem hozza meg a kívánt hatást, mert Finnország már hozzászólt a hírvérő háborúhoz. Finnország csak a saját érdekeit tartja szem előtt. A továbbiakban Tanner Svédország idegességével foglalkozott és kiemelte, hogy a svédek beavatkozását Finnország ügyeibe nem tartja kívánatosnak. Finnország nem fogad el helyzetére vonatkozó tanácsokat. Finnország az érdeklődés bizonyítékait és megfelelő magatartást vár Svédországtól. Befejezésül Tanner azt mondta, hogy a legjobb ha Finnország befejezi a béke feletti nyilvános vitát, mert az csupán az ellenségnek használ. Hivatkozott még az idegen hírvérésre, amely békejavaslatokat emleget, és amelyeket határozottan megcáfol. Minden beavatkozást Finnország belső ügyeibe — mondta befejezésül a finn pénzügyminiszter — nem lehet másnak tekinteni mint teljesen illeértelmen lépésnek.

Az olasz királyné és Umberto trónörökös Svájcban?

Bern. (Rador). Az olasz királyné, Umberto trónörökös és leánya, Mária Pia, valamint Róma kormányzójának neje, Bergolo grófnő, negyvenöt tagú kísérettel Genfbe érkezett.

Bern. (Rador). A Nemzetközi Sajtótájékoztató svájci lapértésüléseken alapuló híré, mely szerint az olasz királyné, Umberto trónörökös és kísérete Svájcba érkezett, a svájci távirati iroda tévesnek minősítette.

Az olasz királyné Svájcba érkezésének

híré legálább is korainak kell tekinteni. Umberto trónörökös odaérkezése pedig egyenesen valószínűtlen, — mondja a berni közlemény.

A szóbanforgó hír forgalomba-jutása bizonyára azzal indokolható, hogy a Bernben foganatosított szálláskészítési intézkedésekből az újságírók elrejtett következtetéseket vontak le.

A SZOVJET RÁDIÓK FELHÍVÁSA AZ OLASZOKHOZ

Róma. (Rador). A német távirati

Leguiabb

Sforza belép a Badoglio-kormányba?

Stockholm. (Rador). A Svenska Dagbladet című svéd lap azt írja, hogy a Badoglio-kormány rövidesen átalakul.

A fasiszta uralom alatt Amerikába kivándorolt Sforza gróf, volt olasz külügyminiszter után van Palermo felé. Sforza belép a Badoglio-kormányba és átveszi a külügyi tárca vezetését. A Badoglio-kormány új belügyminisztere állítólag Bonomi volt szocialista pártvezér lesz. Badoglio a svéd lap értesülése szerint továbbra is a kormány elnöke marad és átveszi a hadügyi tárcát is.

Lisszabon. (Tp.) Sforza gróf hír szerint megcáfolta azt a hírt, hogy Sziciliába utazik és érintkezésbe lép Badoglioval. Sforza kijelentette, hogy a Badoglio-kormányba nem szándékozik belépni.

Angol hadihajóknak a Csendes-óceánra való átvéznilyléséről tárgyal Knox a brit fővárosban

Stockholm. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Svenska Dagbladet című svéd lap londoni értesülése szerint Nimitz amerikai tengernagyot valószínűleg kinevezik a csendes-óceáni szövetséges hajóhad főparancsnokává.

A Londonban tartózkodó Knox északamerikai haditengerészetiügyi miniszter tárgyalásainak egyik lényeges pontja az a javaslat, melyben bizonyos brit haditengerészeti egységeknek a Csendes-óceánra való átvéznilylését javasolja. Ez most — Knox szerint — lehetségessé válik, mert az olasz flotta a szövetségesek oldalára állt.

Angol részről megígérték Knoxnak, hogy jelentős segítséget küldenek a Csendes-óceánra, főleg nagy tonnatartalmu hajóknak. A jövőben a Csendes-óceánon állomásozó szövetséges repülőgép-anyahajó egységek száma meghaladja a huszat.

Kormányátalakítás Londonban

Genf. (Rador). A brit hírközvetítő szolgálat jelenti: A Downing Street-en ma közölték, hogy az angol király a kormányban több kinevezést hagyott jóvá: Attlee helyettes miniszterelnököt kinevezték a koronatanács elnökévé. Az alhunytt Kingsley Wood pénzügyminiszter, utódja Sir John Anderson lett. Gyarmatügyi miniszterré s egyben a lordok házában elnökévé lord Cranborne-t nevezték ki. Igazságügyminiszter: lord Beaverbrook lett.

Attlee megtartja helyettes miniszterelnöki tisztségét is. R. K. Law államminiszteri megbízást kapott és a külügyminiszter mellé osztották be. A közeljövőben több más kinevezésre is sor kerül.

Lemhatár

Szélszóra

ESZTENDÉJE mult, hogy Móricz Zsigmond megtért az édes anyaföldjére. Az ő esetében is megismétlődött a gyakorta előforduló jelenség: meg kellett halnia, hogy ellenfelei is rádöbbenjenek nagyságára és pótolhatatlanságára. Ahogy mulik az idő, úgy nő majd egyre nagyobbá, hatalmasabbá Móricz Zsigmond. Sörényes, szép magyar feje szimbólum lesz, élete példaadás a magyarságnak, irásai megegyeznek százszázegyszerűen a magyar élet sokrétűségében.

A MAGYAR NÉPMESEK második kiadása után újabb népmesegyűjtésményt állított össze Vita Zsigmond, a Bethlen Kollégium tanára, akinek irodalmi működését lapunk olvasóinak nem kell külön bemutatnunk. Ez az újabb magyar népmesegyűjtésmény „A vak király” címet viseli. Az izléses kivitelű könyv 158 oldalas terjedelmével jóval tartalmasabb a Magyar Népmeseknél. Vita Zsigmond, amint az előszóban írja, „A vak király” ismertebb anyagának nagy részét Arany László, Kriza János és Merényi László népmesegyűjtésményeiből válogatta össze. A könyv ára 200 lej. Kapható a Bethlen-szövetkezetben Afud-Nagyenyeden és Aradon a Havi Szemle szerkesztőségében.

GÁBOR ÁRON, az ágyúöntő hős emberi és történelmi arcvonásainak rajzát adja vissza Kovács László új könyvében, mely a Szépművészeti Társaság kiadásában jelent meg. A szerző új vonásokkal állítja az olvasó elé a legendás férfiu alakját. Kovács László nem részletekbe fuló személyi életrajzot ír. Nemcsak az egyszerű falusi iparosból lett ágyúgyáros sorsa tárul ki a könyv lapjain, hanem elevenné válik az a társadalom is, amelyben élt. Gábor Áron ebben a társadalmi ábrázolásban több, mint kivételes egyéniség. Történelmi kifejezője és irányító mestere a népi energiának.

NYUGTALAN, szomorú könyv, a „Fekete éveim” folytatása, Szántó György vallomásainak második kötete. Komorcsengésű címe: „Öt fekete hold”, öt esztendőt jelez, mivel a könyv beszámoló írójának 1932-től 1936-ig élt éveiről. Az író felteszi a kérdést önmagának: „Miért kell irógépem mellett ezt az öt fekete holdot is hajszolnom újra, többi fekete éveim után?” De mindjárt felel is önmagának: „... amíg van papírom, irógépem, addig utat kell törni. Olyan utat, amelyen kijutok az utolsó tisztásra”. S jóval később, a könyv közepétáján: „... Gyórcunk a mindenségnek arról, ami beuntunk végbemeget, szavakra és formákba öltöztetjük a fátumot, hogy elviselhető legyen. És könnyebben tudjuk hordani terheinket e formai megtisztulások árán”.

SZENTIMREI JENŐ állította össze és rendezte sajtó alá Petelei István elbeszéléseinek új kiadását. Beesőlni való szolgálatot tett Szentimrei, amikor ennek a kötetnek a közrebocsátásával segítséget nyújtott ahhoz, hogy Petelei István neyeről eltűnjék a méltatlan feledés pora. Mert Petelei alakja és művészetének megbecsülése csak nőhet a muló idővel. Valamikor röstelni fogják, akik nem olvasták legalább egyik-két-nyi elbeszéléseit.

ÖRVENDETESEN nagy az érdeklődés az aradi Kölcsey Egyesület első kiadványa, Mikszáth „A két koldusdiák”-ja iránt. Egyik könyvtáreszkedőnk közli, hogy pár nap alatt kétszáz példány kelt el a boltjában. A vásárlók között szép számmal akadnak falusi gazdák, mun-

AZ ŐSZ örökszép magyar versekben

Szeptember végén

— PETŐFI SANDOR —

Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldel a nyárfa az ablak előtt,
De látod amottan a téli világot?
Már hó takarja el a bérci tetőt.
Még ifju szivemben a lángsugaru nyár,
S még benne virít az egész kikelet;
De ime, sőtét hajam őszbe vegyül már.
S a tél dere már megütö fejemet.

Elhull a virág, eliramlik az élet...
Ülj, hitvesem, ülj az ölembe ide!
De látod amottan a téli világot?
Holnap nem omolsz-e sírom fölébe?
Oh mondd: ha előbb halok el, tetenimre
Könnyezve borítsz-e szemfődelet?
S rá birhat-e majdan egy ifju szerelme.
Hogy elhagyod érte az én nevemet?

Ha eldöböd egykor az özevgyi fátyolt,
Féjfámra sötét lobogóul akaszd:
En feljövök érte a siri világból
Az éj közepén s oda leviszem azt.
Letörteni véle könnyűmet érted,
Ki könnyeden elfeledéd hívedet,
S e sziv sebeit bekötözni, ki téged
Még akkor is, ott is örökre szeret!

Őszi harmat után...

— (1710) —

Őszi harmat után
Nagy hegyeknek ormán
Fujdogál a hideg szél,
Fujdogál a hideg szél;
Zöld erdő harmatát,
Piros csizmám nyomát
Hóval lép be a tél,
Hóval lép be a tél.

Csillag jár mely felül,
Szél zug, főllyhő repül —
Arra vészem utamat,
Arra vészem utamat...
Ha minden elmarad,
Isten el nem marad!
Reá bízam magamat,
Reá bízam magamat!

A közelítő tél

— BERZSENYI DÁNIEL —

Hervad már ligetünk s díszei hullanak.
Tarlott bokrai közt sárga levél zörög.
Nincs rózsás labirinth s balsamos illatok
Közt nem lengede a Zephyr.

Nincs már symphonia, s zöld lugasok között
Nem buj gerlice, és a füzes ernyein
A csermely violás völgye nem illatoz.
S tükért durva csaltét fedi.

A hegy boltozatán néma homály borong.
Nectár thyruszain nem mosolyog gerezd.
Itt nem rég az öröm vig dala harsogott:
S most minden szomorú s kiholt.

Oh, a szárnyas idő hirtelen elrepül,
S minden mive tűnő szárnya körül lebeg!
Minden csak jelenés, minden, az ég alatt!
Mint a kis nefelejcs, enyész.

Lassanként koszorúm bimbaja elvirít.
Itt hágy szép tavaszom: még alig izleli
Nectárját ajkam: még alig illetem
Egy-két zsenge virágait.

Itt hágy, s vissza se tér majd gyönyörű
[korom]
Nem hozhatja fel azt több kikelet soha!
Sem béhunyt szememet fel nem igézheti
Lollim berna szemöldöke!

kásemberek és diákok, akik talán zsebpénzük egy részét fordították a pompás könyv megszerzésére. Biztató jel!

A NÉMET szellemtudományok legfontosabb feladatuknak ma azt tekintik, hogy fegyvereket bocsássanak a szellem hadviselés rendelkezésére. A német tudományos kutatók munkaközössége a feladatok megoldására széles alapokon nyugvó szervezetek felállítását javasolta és ma már a legkülönbözőbb területeken működnek munkaközösségek a szellemi hadviselés szempontjából fontos ismeretek összefoglalására. Ez a szervezett munkaközösség eddig 18 vaskos kötetet jelentetett meg. A tárgyalt témák közé tartozik többek között a német gondolkodás a háborúban, a németiség szerepe a filozófiában, vagy a jövő tervei között a német művészet és hatáskörének tisztázása. Hatalmas munkák fogják tárgyalni Németország és a Nyugat problémakörének megvilágítása céljából a romanisztika és anglistika alapvető kérdéseit, a történelem, nemzetközi jog, az európai élettér és a birodalmi gondolat átfogó problémáit.

UJ DRAMAIROK mutatkozik be az új színházi évadban: Illyés Gyula. Hogy lehet a népen segíteni? — erre a kér-

désre felel Illyés Gyula minden munkája, minden mondata, s most erre akar választ adni színdarabja is. „A darab hőse — mondja új művéről a szerző — kiemelkedik népe közül, elfoglalja új helyét a társadalomban, de lelkében, cselekedeteiben és magatartásában hiú marad azokhoz, akik közül jött. Új helyét tehát lelkileg és erkölcsileg nem tudja megtalálni. Ez a kettősség természetesen tragédiára vezet. Tragédiája azonban felemelő, mert a tragédia magasztos és felemelő életforma. Példájából mindig okul és tanult a közönség. Szereposztás, rendezés kérdéseibe nem szólók bele. Még a próbákban sem veszek részt, mert én a színház mesterségéhez nem értek. Nem is igen járok színházba. Tizenöt évvel ezelőtt, amikor külföldről hazajöttem, megnéztem minden darabot. Amit láttam, az megszegyenítő volt. A magyar szellem megalázása. Utána sokáig nem mentem el. Akkor kezdtem újra színházba járni, amikor Németh László, Tamási Áron, Darvas József, Illés Endre szavával igazi sorsproblémáink szólaltak meg a színpadon”. Illyés Gyula írói szava eddigi munkájában messzire elhallatszott és sokáig esengett az emberek szívében. Most a legvisszhangosabb szövekről: a színpadról fogja hallatni szavát.

A 80 éves Herczeg Ferencről beszél Hilt Lajos, a timisoarai-temesvári „Regatta” 80 éves einöke

A 80 éves Herczeg Ferencnek járd megemlékezés ünnepi hangulatában kerestem fel Hilt Lajost, akiről tudtam, hogy az írófejedelemnek memcsak rokona, hanem benső barátja is. Hilt Lajos a timisoarai-temesvári „Regatta” evezős egyesületnek még ma is einöke. Néhány nappal idősebb Herczeg Ferencnél, s szűkebb társaságában felmelegedve, többször beszél nekünk Herczeg Ferencről. Sokszor gondoltam arra, hogy érdemes és méltó lenne mindazt feljegyezni, amit Hilt Lajos Herczeg Ferencről tud. Értékes adatok lennének a mai legünnepeltőbb magyar író életrajzához. Most természetesen csak néhány adatot közölhetek a hallottakból. Hilt Lajos a legkifogástalanabb szellemi erőben bontogatja ki Herczeg Ferencről szóló emlékezeit.

— Nem igen tudnak arról — mondja egyebek közt Hilt Lajos, — hogy Herczeg Ferenc Timisoara-Temesvárot huzamsabb időt töltött. Elmondom, hogy miként került ide. Ennek oka az a párbaj volt, amelyet Sipos kadéttal vívott Versecen. A párbaj egy versei nyári mulatságon robbant ki. Pontosan emlékszem a legapróbb részletekre, mert mindazt, ami a párbajt okozta és ami utána következett,

magá Herczeg Ferenc mondta el

nekem mindjárt a nagy eset után, amikor idejött és néhány hónapig nálam lakott.

— Hagyomány volt a régi, vig, jó-módu Versecen — folytatja Hilt Lajos, — hogy a vakációra haza jött úri fiatal-ság a versei hegy old lábán előkelő nyári mulatságot rendezte t. Egy ilyen mulatságnak volt a főrendezője Herczeg Ferenc, a jogász, akinek n egvolt ehhez minden kellő tulajdonsága. Senki sem hitte volna, hogy a mulatságból mennyi izgalom, halálos párbaj és a főrendezőre nézve valóságos sorsfordulást következik.

— A mulatság egyik legszöbb leány-résztvevője Herczeg Ferenc ögornője-nek a huga volt. A szép leányt sokan táncoltatták, de leinkább Sipos kadét. Újból és újból táncra kérte a leányt. A dolog már feltűnő volt és a leány végre is kifakadt: „Kérem, ne kérjen fel minduntalan táncra, mással is akarok táncolni”. A figyelmeztetés, sőt határozott kívánság hiábavalónak bizonyult. A leány nem tehetett mást: nem fogadta el, többször is egymásután, a kadét táncra hívását. Nagy sora lett ennek. A kadét jelentést tett erről a mulatság egy főhadnagy-résztvevőjének. A főhadnagy — a nevet hagyjuk el most, meséli Hilt Lajos — a hadsereg sereimét látta a leány magatartásában és elhatározta, hogy a leányt: kitáncolja.

— Ez úgy történt akkoriban, — magyarázza a Regatta einöke, — hogy a táncos messzire eltáncolt a leánnyal a táncolók csoportjától, aztán a leányt ott magára hagyta.

Nagy megszegyenítés

volt ez, akárhiv történt. Hallatlan eset egy kifogástalanul viselkedő urileánnyal. A főhadnagy a messzebb, az asztalok mellett borogató apákiig táncolt a leánnyal. Akkor ezt mondta neki: „Nos, maga tisztelket koszaraz ki, most menet vissza”. A botnyáram nem maradhatott annyiban. Az ügyet jelentették a főrendezőnek, aki azonnal a legerélyesebben rendelkezett. Ünneppélyes bocsánat-kérelmet és jóvátételt követelt. „Nem engedem meg önöknek, hogy táncoljanak, amíg követelésemet nem teljesítik”. Am a tisztelt hallani sem akartak erről, hi-

zen felfogásuk szerint ő rajtok esett sereiem. „Akkor pedig Önök nem táncolnak”, — közölte velük a főrendező. Erre a tisztek felcsatlóztak a kardot. A főrendező a fenyegető helyzetben is megmaradt elhatározása mellett és a cigánynak nem engedte meg, hogy megsikáljon. A mulatság így természetesen kihívással végződött: Sipos kadét Herczeg Ferencet hívta párbajra, Herczeg Ferenc a főhadnagyot.

— Másnap

megtörtént az összecsapás

A kaszárnyában. Egy legénységi tereből kihordták az ágyakat, ott csaptak össze. Odamenet Herczeg Ferenc találkoztott a parancsnokkal. „Nő, magát aztán hamarosan elintézi Sipos”. — „Isten tudja csak, miut lesz”. — Ez volt Herczeg Ferenc válasza. Sipos kitűnő vívó volt. Alacsonyabb természetű Herczegnél, de edzett, ruganyos, nagytudású vívó. Sipos támadt, mint mindig a magabizó kardfogó. Herczeg Ferencnek hosszú karja nagy előnyt jelentett. Egy alulról indult erős lendületű ütése Sipos jobb hónalját érte olyan erősen, hogy a kard pengéje átvágta a főütőerét. Sipos elővágása, amellyel az utolsó pillanatban ösztönyszerűen védekezett, laposan esett ellenfele karjára, de a hosszú kar erős ütését sem feltartóztatni, sem gyengíteni nem tudta. Sipos hamarosan elvesztette eszméletét. Az orvosok nem tudták a vérzést megállítani.

a kadét elvérzett

— A család úgy határozott, hogy Herczeg Ferenc az óriási izgalom lecsillapultáig hagyja el Versecet s menjen Timișoara-Temesvárra. Így is történt, — fejezi be a párbaj történetét Hilt Lajos — így került hozzám s maradt nálam néhány hónapig. Hivatalos eljárás eredményeképpen, az enyhítő körülmények figyelembe vételével Herczeg Ferencet négyhavi államfogházra ítélték, de csak két hónapot töltött az államfogházban, büntetésének másik felét elengedték.

— Ki tudja, milyen lett volna Herczeg Ferenc pályafutása e párbaj nélkül? Talán jogász marad, jeles ügyvéd Versecen, a kitanácsoltatott szép leány boldog ura. A sors másként határozott, — gondolkodik el kissé Hilt Lajos. — Az államfogházban, hogy unalmát elűzze, írni kezdett. Első regényének — „Fenn és lenn” — nagy sikere volt. Így váltott át Herczeg az írói pályára.

— Timișoara-temesvári életéről nincs különösebb mondanivalóm — feleli a felvetett kérdésre Hilt Lajos. — Csak annyi, hogy Herczeg Ferenc is tagja volt a Regatta-nak, ennek a társadalmi körében maradt teljesen és végezte egy ügyvédi irodában napi munkáját. Nem volt a Regatta társadalmi körében sem barátkozó, vagy pajtáskodó. Különben is mindig óvatoss volt az emberekkel való érintkezésében. Az is igaz, hogy mások is óvakodtak attól, hogy valamilyen képpen megbánták. Már akkor tudott tekintélyt tartani maga iránt. Pedig akkoriban nem igen irt még. Ugy látszik, csak figyelte erősen az embereket.

És a fardadság minden jele nélkül elevenen mesél tovább Hilt Lajos. Szavai csöndesen, megfontoltan hullanak köztünk. Hogy pihentessen, elmondom én is egyik nagy élményemet Herczeg Ferencel kapcsolatban. Jókai temetésén hallottam őt beszélni. Milyen elragadó költői szépséggel és erővel szólt! Aztán megint hullanak a szavak csöndben.

A dolovai nábob leánya

bemutató előadását megelőző rendkívül érdekes és izgalmas eseményekről. Herczeg Ferenc és Rákosi Viktor együttes látogatásáról Timișoara-Temesvárott, Herczeg Ferencnek két egymásután következő képviselő-választási harcáról, küldetéséről. Elhallgattam volna Hilt Lajost késő éjszakaig is, de már elmúlt az ideje annak, hogy Hilt Lajos késő éjszakaig mulasson, még emlékezősek módján is.

Majd csak szerét ejtjük valamikor annak, hogy Hilt Lajosnak Herczeg Ferencről való emlékeit feljegyezzük és betűkbe öntsük.

Fuhala Sándor

Szept. 27, hétfő
R. k.: Kozm., Damj.
Protrest.: Adalbert
Ortod.: Kállisz

Napkelte: 5 ó 52 p.
Napny.: 17 ó 52 p.
A nappal hossza:
11 óra és 57 perc

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Brătianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetéseket, hirdetéseket és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Motianu-utca 6. Tele fon: 17-11.

— A román sport vezetőjének kihallgatása az államvezetőnél. (București). Gheorghiu tanár, a román sport vezetője — mint a Rador jelenti — a szövetségek elnökeivel együtt kihallgatáson jelent meg Antonescu Ion tábornagy-államvezető előtt. A sportvezető és a szövetségi elnökök részletesen tájékoztatták a tábornagyot az utóbbi hónapok román sport tevékenységéről.

— Dörpmüller német miniszter Brailaban és Galatiban. (București). Dörpmüller német közlekedésiügyi miniszter — mint a Rador jelenti — Constanta meglátogatása után Brailaba és Galatiba utazott. Újabb jelentés szerint a német miniszter a jövő héten ellátogat Bulgáriába, ahol a bolgár közlekedési miniszter vendége lesz.

— Kiss Lajos tanár temetése. Az elhunyt Kiss Lajos kilencvenöt éves tanár temetése ma, szeptember 26-án, vasárnap délután fél három óraker megy végbe a Timișoara-Temesvár józsefvárosi temető kápolnájából.

— Adományok. A frateliai-ujkisdai napközi gyermekotthon vezetősége köszönetet mond az intézethez érkezett következő adományokért: Olasz Károly 200. Székely Sándor 600, Bernáth Vilma 1238, Komlódy N. 2500, P. E. 500 lej. Margitkától 1 kosár gyümölcs. N. N. 2.35 kilógramm háj, P-né 1 kosár gyümölcs, N. N. 10 kilógramm élelmiszer, N. N. 1 üveg lekvár. Hízó Imréné 1 kosár gyümölcs, Református Nőszövetség Timișoara-Temesvár 10 kenyér, 30 pár virsli és tészta. Grell Jánosné 22 lángos, Sz. K. Zs. 60 kilógramm paradicsom, Kempfer Béláné 20 darab üveg, Vargha Róbert 5 kenyér, N. N. 4 kilógramm élelmiszer.

— Milyen élelmiszerjegyek érvényesek. Timișoara-Temesvár város közlekedési szolgálatá közli, hogy a szeptember 28-tól október 4-ig terjedő héten a következő élelmiszerjegyek érvényesek: Fekete kenyér vásárlására a 78., 79., 80., 81., 82., 83. és 84. számú kenyérjegy a fejadag 300 ramus; hus vásárlására a 25. és 26. számú husjegy; zsír vásárlására a 3. számú — szeptemberi — zsírjegy, a személyenkinti 550 gramms cukor vásárlására pedig a 2. számú cukorjegy (zsíddi fogyasztók 100 grammot kapnak). Fejenként egy negyedliter étolaj is vásárolható, az új élelmiszerjegykönyvecske 1. számú olajjegye alapján. A kukoricaliszt eladása szabad.

— Kötelező elsősegélynyújtási tanfolyam a mentőknel. Timișoara-Temesvár város légvédelmi hivatala közleményben tudatja, hogy a Mentőotthonban tanfolyamot rendeznek elsősegélynyújtására. A tanfolyam 6 hétig tart, hetj két esti órában. Az előadások napját és pontos idejét az első összejövetel alkalmával közlik, amelyet október elsején este 7 óra és 8 óra között tartanak. A tanfolyam teljesen ingyenes. A beiratkozást naponta délelőtt és délután végzik a Mentők irodájában, október 1-ig. Az első segélynyújtási tanfolyamon kötelező módon részt kell venniük mind azoknak, akik állami vagy magánintézmény, vállalatok, nagy bérházak elsősegélynyújtási készültségeinek tagjai, valamint a magánházak egy-egy kiküldötte is résztvesz. A tanfolyamot — mint azt a közlemény megemlíti — a város rendezi, hogy légi áradás vagy más baleset idején minden intézményben és házban akadjon valaki, aki nyomban segítségére siethet azoknak, akik szerencsétlenül jártak.

— HERCZEG FERENC NYOLCVAN ÉVES. Herceg Ferenc, a kiváló író most ünnepelte nyolcvanadik születésnapját. Ez alkalmából barátai és tisztelői meleg ünneplésben részesítették.

— A légvédelmi gyakorlat és a tényleges riadó jelzése. Timișoara-Temesvár város légvédelmi hivatala a város lakosságának tudomására hozza, hogy a szeptember 27-től október 3-ig terjedő hét valamelyik napján légvédelmi gyakorlatot tartanak a riadókészülékek működtetésének ellenőrzésére, valamint a kizierővel hajtott riadókészülékekkel való riadó megrendezésére. A légvédelmi gyakorlat napját és pontos idejét 24 órával előbb közlik. Hogy a lakoságnak tudomása legyen róla, hogy csak gyakorlatról van szó, ennek kezdetét a riadó befejező jelzésével adják tudtul, vagyis nyugtotak szirénahangokkal, míg a gyakorlat befejezését rövid, szaggatott jelzéssel tudatják. Amikor komoly légi-riadóról van szó, annak kezdetét mindig rövid, szaggatott jelzéssel tudatják s a befejezését hosszú, megnyugtató jelzésekkel. A gyakorlat tartama alatt a riadó-készülékek többizben szólnak meg.

— Fát akartak lopni — a hadbíró-sághoz kerütek. Müller Lajos és Kecskés János frateliai-ujkisdai munkások a Timișoara-temesvári nagypályaudvaron tűzifa elszállításával roglalkoztak. A két munkás a rendőrség megállapítása szerint munka közben egy megrakott vasuti kocsirol fát akart lopni. Müllert és Kecskést letartóztatták és a hadbíró-ságnak adták át.

— Mozik műsora. Szeptember 26, vasárnap és szeptember 27, hétfő: Arad: Aro: „Ma este semmi újság” (Alida Valli), Corso: „Akkor...” (Zarah Leander, Rossano Brazzi), Forum: „Első szerelem” (Danielle Darieux, Fernand Ledoux, Jean Tissier), Urania: „A gyöngyszikla” (Jean Gabin, Pierre Renoir, Michele Morgan). — Timișoara-Temesvár: Apollo: „A fekete kalóz” (Macario, Juan de Landa), Atlantik: „Schlüter András” (Heinrich Georg, Olga Tschschowa). Capitol: „Leláncolt szenvedő” (Fosco Giachetti, Anette Bach), Corso: „Alkalmi férj” (Vittorio de Sica, Elsa Merlin), Thalia: „Utazási ismeretség” (Hans Moser, Wolf Albach-Retty). — Fratelia-Ujkisdá: Fratelia: „Férjhez akarok menni” (Ilse Werner, Heinrich Georg), Roxy: „Az eladott nagyapa” (Oscar Sima).

— Ügyeletes gyógyszerárak. Szeptember 26, vasárnap: Arad: Butta (Avram Iancu-tér 12), Janka (Regele Ferdinand-ut 25). Timișoara-Temesvár: Belváros Lupea (10 Mai-utca 5), Gyárvaros: Maszalis (Badea Cartan-tér 8), Erzsébetvaros: Keller (Carol-ut 27), Józsefvaros: Diana (Bratianu-utca 29). — Szeptember 27, hétfő: Arad: Starble (Regina Maria-ut 8), Niedermayer (szerb-palota). — Timișoara-Temesvár: Belváros: Ionescu (Mercy-utca), Gyárvaros: Kigivó (Traian-tér 7), Erzsébetvaros: Sárja (Porumbescu-utca 1), Józsefvaros: Pildner-Steinburg (Dragalina-tér 15). — Sibiu-Nagyszében: Jantea (telefon 510). — Mindkét napon: Timișoara-Temesvár: Mehala: Chioreanu (Cloșca-utca 18), Fratelia-Ujkisdá: Panajoth. Freidorf-Szabadfalu: Bonomi.

Fogószati berendezés!
vannék teljeset vagy darabonként.
Érdeklődni Dr. Pepa irodájában,
Timișoara, I. Eugen de Savoya-u. 3

Hollandiai furcsaságok

„A jeggyűrű fényűzés”...

Hágában még mindig működik az a kármegállapító bizottság, melynek az a feladata, hogy megvizsgálja azokat a veszteségeket, amelyeket a volt holland hadsereg tagjai az 1940 évi négy napos háboruban elszenvedtek. A bizottsághoz eddig több, mint 68.000 kárjelentési kérvény érkezett. Érdekes, hogy a háború következtében veszendőbe ment tárgyak között az első helyeket gyakorlatilag szemponjtárból a jeggyűrűk, műfogsorok és kerékpárok foglalják el.

Ami a kerékpárokat illeti, a vizsgáló-bizottság nem győz eleget csodálkozni, hogy mennyi vadonatúj kerékpár volt akkor a holland katonák birtokában. A csodálkozásnak természetesen az a következménye, hogy a vizsgáló kerékpárvesztési ügyekben különösen szigorú. A műfogak pótlását igénylő kérvények számára egyelőre nem sikerült teljesen kielégítő magyarázatot találni. A rossz nyelvek szerint még az a legvalószínűbb, hogy a holland katonák a harcokra való kivonulás izgalmaiban műfogsoraikat a kaszárnyában felejtették.

A legkülönösebb azonban mégis csak az elvesztett jeggyűrűk rendkívül nagy száma. A bizottság, mely kárpótlásként már tekintélyes összegeket fizetett ki, legújában kénytelen volt arra az álláspontra helyezkedni, hogy csak a gazdasági szempontból fontos tárgyakért fizet kárpótlást és a fényűzési tárgyak minősített jeggyűrűk elvesztéséből származó károk kiegyenlítését megszüntette.

— (*) Köszönetnyilvánítás. Mind azoknak, akik felejtették el a férjem, Jeck Ferenc elhunytá alkalmából fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, különösen az Ita és Astra gyár kartársainak kegyeletes részvételéért, valamint azoknak akik ravaalára koszort és virágot helyeztek, ezúton mondunk nekik köszönetet. A gyászoló család.

— (*) Halálozások. Özvegy Szimányi Adolfné e hó 23-án elhunyt. Temetése 26-án, vasárnap délelőtt, fél 12-kor lesz az aradi régi temető hajottasházából. Holstein Ernő rövid szenvedés után életének 66. évében elhunyt. Temetése 26-án, délelőtt 12 óraker lesz az aradi régi temetőben.

— (*) Gyászmise. Grummel Sándorné, születési nevén Hermann Etel ezúton értesíti minden ismerősét, hogy férje Grummel Sándor, Gruzinovná, 1942. október 1-én hősi halált halt. Letküldvéért a gyászmisét a timișoarai gyárvarosi római katolikus templomban, október 2-án, reggel 9 óraker tartják.

— (*) Eljegyzés. Horváth Aniko és Hegyes István (Arad) jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett).

SPORT

ÉRDEKES KÜZDELMEKET IGER A MAI TIMIȘOARAI-TEMESVÁRI ÖKÖLVIVÓ VIADAL

A Chinezul-CAMT és a CFR mai ökölvívó viadala iránt — mint mindig — nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az érdeklődés ez alkalommal nemcsak az amatőrök rostamérközése iránt van, hanem a tizmenetes hivatásos küzdelemnek is szól, amelyen Istrate Ion a bucaresti CosTel Dumitrescuval találkozik. A viadal, mint már megirtuk, ma vasárnap délelőtt pont 10 óraker kezdődik a Capitol-mozi kerphelyiségében, rossz idő esetén pedig a teremben, pénztárvnyítás már reggel 7 óraker van.

MA DELUTAN CHINEZUL-CAMT-ŪS BOCSA ROMÁN-KUPA MÉRKŐZÉS

Az őszi idényben első díjmerkőzését játssza ma délután a Chinezul-CAMT labdarugó csapata. Ellenfele a CS Bocsa jó képességű együttese lesz. A Román-Kupáért folyó küzdelem délután félnégy óraker kezdődik a Banatul-pályán.

NEMET ÉS IDEGEN MUNKÁSOK ÖSSZEJÖVETELE BERLINBEN.

(Berlin). Egy nagy berlini ipari üzemből — mint a Rador jelenti — német és idegen munkások összejövetelét tartották, melynek keretében dr. Ley miniszter is beszélt, kifejeve a győzelemben vetett biztos hitét. A gyűlést különben az egyik munkásvezető nyitotta meg, aki hangsúlyozta, hogy husz európai nemzeti munkája járul hozzá Európa megszabadításához.

FEGYVER ÉS LŐSZER A FRANCIA ARANYKINCSERT. (Genf). A londoni Daily Sketch szerint az angolok és amerikaiak tervei dolgoztak ki a Martinique szigeten lefoglalt francia állami aranykincs felhasználására vonatkozólag. A terv szerint a 85 millió dollár értékű aranykincs fejében Anglia és az Egyesült Államok fegyvert és lőszert szállít majd a francia felszabadítási bizottságnak. (DNB).

BEMUTATTAK AZ ÚJ NEMET FEJVEREKET. (Berlin). Göring marsall meghívására a birodalom fegyverkezési és háborús termelési minisztere Speer tanár ülésre hívta össze a német fegyverkezési szervezeti vezetőit. A többnapos munkamegbeszélés egy repülőtérén a német repülés számos magasrangú személyiségének jelenlétében történt, akiknek élén Milch marsall állami titkár, a hadirepülés vezérfelügyelője is megjelent. Speer miniszter beszéde tartott a német háborús teljesítőképesség fejlődéséről és növeléséről. A többi szónok közül Messerschmid tanár, Hertel tanár, Werner tankmérnök és mások beszéltek. A záróbeszédet Milch marsall tartotta. Azután bemutatták a mely benyomást keltő új német fegyvereket, és megvizsgálták a legutóbb számkönyvtől ellenséges repülőgépeket. (Rador).

A NEMZET HALOTTJAKÉNT TEMETIK EL FEHÉR-OROSZORSZÁG MEGGYILKOLT NEMET FŐBIZTOSÁT. (Berlin). Hitler német birodalmi vezér és kancellár a Minszkben bolsevista merénylet áldozatát esett fehér-oroszországi német főbiztos, Wilhelm Kube részére állami temetést rendelt el. (Rador).

FORMOSÁBAN ÉS KOREÁN IS BEVEZETIK A TOTALIS MOZGÓSI TÁST. (Tokió). Tozso japán miniszterelnök bejelentette, hogy a totalis mozgósítást Formosa és Korea szigetén is alkalmazták. Kiemelte azonban, hogy a mozgósítás bevezetésénél figyelembe veszik a vidékek lakosságának sajátos élelmódját. (Rador).

AZ OROSZ ORTODOX EGYZHÁZ KÜLDÖTTSEGET MENESZT ANGLIÁBA. (Lisszabon). A brit hírközvetítő szolgálat jelenti Moszkvából: A yorki érsek közölte, hogy az orosz ortodox egyház elfogadta azt a meghívást, hogy küldöttséget küldjön Angliába. (Rador).

TÖBB, MINT EGY MILLIÓ LÁTOGATÓJA VOLT AZ IZMIRI NEMZETKÖZI VÁSÁRNAK. (Ankara). Hivatalosan közölték, hogy augusztus 20. és szeptember 20. között több, mint egy millió látogatója volt az izmiri nemzetközi vásárnak. A vásár záróünnepsége a nemzetgazdasági miniszter jelenlétében hétfőn este ment végbe.

A PORTUGÁL POSTA A BALKÁNRA SEM FOGAD EL KÜLDMÉNYEKET. (Lisszabon). A portugál postaszolgálat közölte, hogy pillanatnyilag nem fogad el postai küldeményeket Olaszországba, a Balkánra, Albániába és San Marinóba. (Rador).

Felső utasításra
A legelső szabotázs- vagy terrorcselekmény után valamennyi ismert vezető kommunistát kivégzik, családjukat pedig deportálják

A ROMÁN ÁLLAMBIZTONSÁGI HIVATAL SZERVEI KOMMUNISTA FORRADALMI TEVÉKENYSÉG ELŐKÉSZÍTÉSÉRŐL SZÓLÓ KÖRIRAT BIRTOKÁBA JUTOTTAK

Bucuresti. (Rador). A román állambiztonsági hivatal szervei körirat birtokába jutottak, melynek tartalma a következő:
A romániai kommunista párt központi bizottságával közölték, hogy a bucaresti és ploesti szervezet befejezte az előkészületeket a helyszínen való forradalmi tevékenységre. E szervezetek teljesen elkészültek a terror-csapatok, szabotázs-csapatok, utcai harcra alakított csapa-

tok és repülő propaganda-csapatok felállításával.

A kommunista vezetőség különös figyelemmel kíséri a politikai és katonai események fejlődését abból a szempontból, hogy a jelenlegi rendszert kezdetben a volt demokrata politikai pártok személyiségeiből alakult demokrata kormányral váltsák fel.

Kommunista körökben arról beszélnek, hogy felvették a kapcsolatot a volt

demokrata politikai személyiségekkel a velük működési tervben állapodtak meg — mondja a körirat.

Mindenki megítélésére bízva, hogy mennyire nélkülözik a komoly alapot ezek a dolgok, a katonai, rendőri és állambiztonsági szervek utasítást kaptak arra, hogy a legelső szabotázs- vagy terrorcselekmény elkövetése után, valamennyi ismert vezető kommunistákat végezzék ki, családjukat pedig deportálják — fejeződik be a jelentés.

Fáy András

(1786—1864)

Széchenyi Istvánnak izig-vérig való híve egész életén át. Ez a hosszú élet egyike a leghasznosabbaknak a magyar fejlődésben. A szellemi felemelkedés és az anyagi haladás legszivósabb munkása.

Fáy András előkelő, jómódu, református nemesi nemzetség sarja. A zempléni megyei Kohány születési helye, Sárospatakon és Sopronban tanul. A gazdag középbirtokos családok hagyományára szerint nemcsak latinul tanul meg, hanem németül és franciául is. Elvégzi a jogot. Szolgabíró és falusi gazda egy időben. Később a közügyek alapos szolgálata kedvéért lemond hivataláról. Vagyoni függetlensége alapján teheti. Pesti háza a közélet jeleseseinek találkozó helye. Híresek főtiszteit. Egy ilyen szünetben adja elő Vörösmarty Mihály a híres „Fóti tal”-t, a legelső magyar emberrel szóló első sorában.

Ifjúkori irodalmi kísérletei **Bokréta** (1807) címen jelennek meg. Friss bokréta (1818) a másik kiadványa. Eredeti meséi és aförizmai (1820) teszik jeles íróvá. Ezek a mesék elérik a Himfy Szerelmének hatását. A magyar élet összefüggéseiben az a legnagyobb jelentőségű, hogy Széchenyi Istvánnak végső kérést adnak a reformok megkezdésére. A mesék nagy sikere újabb mesék és aförizmák megírására sarkallják. (1824). Fáyának így összesen 515 meséje és 133 aförizma van a két kötetben. Irodalmi elismerést is meséliért nyer: a Marcibányi-jutalmat. A mesékben külföldi hatás is van, de Fáy hamar függetleníti magát a hatásoktól. Csak

ugyan eredeti a mese kitalálásában és rendkívül ügyes a tanulás levonásában. Stihusa fölött az idő még ma sem haladt el annyira, hogy, meséi ne lennének élvezetesek és a csattanót éreztetik. Magyar iz, szemlélet, gondolkodásmód van e mesékben, komoly élettapasztalat, igazságszeretet, a magyar élet elmaradottságának és fogyatékoságainak szelíd gunyolása. Többet használ Fáy András e mesékkel a maga korában szenvedélyes ostromozásnál, lelkéztetésnél.

A prózai elbeszélés fejlődésében is vannak érdemei. Első társadalmi novelláit Fáy András írja. (A különös testamentom 1818). Nem véletlen — írja Székfi Gyula — hogy a századfordulónak ugyszerűen németből fordított regényei után az akkoriban legboldogabb nemesi osztálynak egy tagja, Fáy András írja meg e nemesi bőség évében az első novellát. Teljes hűséggel írja meg a vidéki jómódu nemesség életét. Ez a nemesség az uri életforma hordozója, és mintája az ugyanilyen vonzó életformára törekvő városi polgárságnak.

Fáy András írja meg az első magyar társadalmi regényt: **A Bélték y-ház** (1832). régi, maradi nemességgel szemben vivja itt harcát az új nemesség, amely tanul, olvas és idejét nem italozásban, kártyázásban és pörösködésben tölti. Az egész regény a korabeli élet kitünően találó rajza. Tanregénynek is mondják célzatossága miatt. Szindarabjai is vannak: **A régi pénz** vagy az erdélyiek Magyarországon, **A mátrai vadászat**, **A két Báthory** (Zsig-

mond és Boldizsár). Ezek a legkevesebbé sikerült írásai. A szereplők csak beszélnek, elmélkednek, de nem cselekszenek.

Fáy András ismervén az életet, mindig a valóság talaján marad. A hiányokat akarja pótolni. Mindenütt ott van, ahol cselekedni kell. „Használni vala életem minden törekvése, jelszava.” Később épül fel a Nemzeti Színház, ha nem ő veszi kezébe az ügyet. A protestáns felekezetek szorosabb szervezeti összefogása is az ő keze nyomán megy végbe. Hirdetője és példája a józan takarékoságnak. Jól látja, a tőkegyűjtés akkori nehézségeit és az abból eredő gazdasági mozdulatlanyságot és hátrányt. A nemesség is jobbágyosság anyagi felemelésén fáradoz. Megalapítja tehát a Pesti Hazai Első Takarékpénztárt 1840-ben. Nem részvénytársaságot, nem is bankot. A nyugati szomszedságban már 1819 óta látja a takarékpénztárak rendkívül hasznos működését. Fáy tehát itthon is alapít egyet. Husz pengő krajcárig lehet a Pestiben betétet elhelyezni. Az alapító a vagyonatlan nemesekre, a jobbágyokra és a gazdasági cselédekre gondolt. Első elhatározása szerint a Pestinek 100 forintnál nagyobb betétet nem is szabad elfogadnia. A későbbi legendás részvénytársaságnak (1845), azaz banknak kezdetben mindössze 667 darab 100 forintos részvénye van nemesek és városi polgárok pénzéből.

Fáy András egyike azoknak a keveseknek, akik komolyan vették a költő tanítását: „Hass, alkoss, gyarapíts, s a községek fényre derül.” Lelkes, világoskintetű, kiapadhatatlan szorgalmu „vidám bölcs”, valóban ráillik Szemere Pál jellemzése: a haza mindenese. (—a)

Fáy András meséje
A róka portélya

A rókát bosszantotta, hogy a négy-lábuak gyűlésében ritkán áll a meg legkiszámoltabb tanácsa is; mihelyt száját nyitja, azonnal vagy az oroszlan dörmögte, vagy a medve morgatja le, a kisebbek pedig a nagyok után gunyosan kikacagták. Mit gondolt? Megszólítja a tetemes bikát: Uram! neked félelmes szarvad s mutatós tested van, nekem pedig eszem; álljunk össze! Ugy lón; rókánk a bika szájába adja a maga tanácsait, melyeket ez a gyűlésekben nagy méltósággal kibőg — szemet, száját tát minden, helybenhagyást intenek felülről, tetszést harsognak alulról a vadak; csupán a gonosz róka mosolyogja a dolgot.

Higyjétek el barátim, nem azoney; tanács minden szájban. Tapasztalám hogy nyer fontosságban és sikerben amint a róka nyert hasban, testben és hatalomban.

VEDD ÉS OLVASD!

Mikszáth Kálmán:
A két koldusdiák
PUHALA SÁNDOR dr. előszavával
Ára 190 lej.

A legszebb és legszórakoztatóbb olvasmány.

Kapható: Braşov-Brassóban: Az Elek- és Bojér könyvkereskedésekben
Timişoara-Temesvárott: A „Missio”-üzletben
Aradon: Hegedűsnél
Lugoj-Lugoson: A Husveth-féle könyvkereskedésben
Megrendelhető a Havi Szemle címén: Arad, Str. Braţianu 2—4.

A fecskés könyvek mindenki könyve!

Rádión

SZEPTEMBER 28, KEDD

București: 6.55—8 Hírek reggeli hangverseny. 12.45 Hírek. 13 Déli hangverseny. 13.50 Hírek németül. 14 Hírek, 14.15 Közlemények. 14.30 Sebesültek szórakoztató órája. 15.30 Könnyű zene. 15.40 Katonák üzennek. 16.40 Hírek oroszul. 17 Zenekari hangverseny énekszámokkal. 18 Oszország órája. 19 Hírek németül. 19.15 Zongora. 19.40 Közlemények. 19.45 Hírek, 20 Rádiózenekar énekszámokkal. 20.40 Előadás román könyvekről. 21 Szimfonikus hangverseny. 22 Hírek sport. 22.15 Közlemények. 22.20 Szórakoztató zene.

Budapest I.: 6.25 Torna, zene, hírek, zene. 8 Hírek németül, románul, szlovákul, ruszinul, szerbül. 8.30 Rádióiskola. 10 Hírek. 10.15 Szalonzene. 11.15 Rádiózenekar. 11.40 Divat. 12.10 Zenekar. 12.40 Hírek, 14 cigányzene. 14.30 Hírek. 15 Művészlemez 15.30 Bábszínház. 16.15 Zenekar. 16.45 Hírek. 17 Előadás. 17.25 Mozart-zene. 18.50 Hírek. 19 Táncczene. 20 Énekes, zenés műsor. 20.55 Műdalok. 21.20 Előadás. 21.35 Orgonajáték. 21.40 Hírek, sportesemények. 22 Hírek németül, angolul, franciául. 22.40 Közvetítés. 23.45 Hírek.

Apróhirdetések

MINDENES házvezetőnőt felfognak vidékre. Ajánlatokat „Anyahelyettes” jelígre a timișoarei kiadóba kérik. (7652)

ELADÓ gyermekkocsi. Timișoara, I., Paul Chinezu-l-u. 4. 1. ajtó. 13—16 óra között. (5331)

GYERMEK-sportkocsi, jó állapotban levő, eladó. A kerekek „ömörék”. Timișoara, Eneas utcával szemben 12 szám. (7757)

VENNÉK 40 vagon, préseit, kötegebe kötött mezei szénát. Ajánlatokat utolsó ár, mennyiség, felrakás helyének megjelölésével kérünk. Cim: Ionei C. Craputeanu. Timișoara. Aradului-ut 16. Távbeszélő 50—47. (7703)

KIADÓ különbejáratu butorozott szoba, fürdőszoba használatl. ágynemű nélkül. Timișoara, III. Corbului-u., 5 a. (A saroknál be kell fordulni). (7755)

BÉRHÁZ, 1- és 2-szobás lakásokkal és izzelthelyiséggel, eladó 3.600.000 lejért. Cim a timișoarei kiadóban. (7675)

BUTOROZOTT szobát keres 2 komoly fiatalember. Ajánlatokat „Szolid” jelígre a timișoarei kiadóba kérik. (7664)

ELADÓ új hálószoba-berendezés, továbbá korszerű, diófurniós, elsőrendű minőségű, konyhaberendezés és egy ó-német használt ebédlőszekrény. Timișoara II., Viorelor-utca 19. (7665)

ELADÓ hálószoba-butor és konyhaberendezés. Timișoara II., Virtutii-u. 14. (7666)

ELADÓ jó állapotban levő ó-német hálószoba, ebédlő és konyhaberendezés. Timișoara II., Coronini-tér 15, I. em. 8. (7667)

FŐZNI tudó minden bejárónót október 1-re felfogadok. Halász, Timișoara IV., Emanuel Gojdu-utca 3., 11. ajtó. (7676)

ZONGORAT vagy pianinót vennék. Ugyanott 29—30-as gyermekkakancsot vennének. Cim a timișoarei kiadóban. (7669)

ELADÓ üstház, üsttel, porcelán fűszertartó, ülő fürdőkád, mosdó-állvány. Timișoara II., Traian-tér 7. Földszint, 5. ajtó. (7373)

JOBB szobaleányt keresnek, aki 2 gyermek gondozását vállalná, vagy gyermeklányt, aki a háztartásban segítőkészen Jelentkezés Kecskeméty-nénél, Timișoara, távbeszélő 33-39. (7694)

UJ HÁLÓSZOBABUTOR, kaukázusi diófurniós és új konyhabutor eladó. Megtekinthető hétköznapokon Timișoara V., Dul. Cetatii 97. szám alatt. (7625)

Timișoarai Temesvári **CURSO-MOZI** előadások 3. 5. 7. 9-kor TELEFON: 38-95

VITORIO de SICA és ELSA MERLINI vidám vasárnapot varázsolnak az öszbe: **Az alkalmi férfi** főszerepeiben

AZ ORIENT-BOY, Timișoara I., Ungureanu-utca 9. Cimosztálya közvetít: előadást, vételt. Jelentse be eladandó tárgyait, vagy amelyeket venni akar. Összeköttetést szerez: áru és nyersanyagforrásokhoz, valamint ezek eladásához. Cimeket tudakol, elintézt megbízásokat: Bucureștiben, Aradon, Lugojon, Caransebeșen, Oravitán és Reșitán Egy cím Temesvárról 110 lej, a többi városból 216 lej, előzetes befizetés mellett. Bármilyen előadásra jegyeket szerez. Hirdeséseket továbbít a Monitorul Oficial, Buletinul Justitiei és az összes bucurești lapok részére. Disz- és műtárgyait kiállítja eladásra. (7693)

NŐI FEHERNEMŰ VARRONÓT, önállóan szabót, (v. ruha-varronót, aki át- tanul) csak elsőrendű munkaerőt, keres nagy timișoarei cég. Írásbeli ajánlatot személyi adatok, képesség, eddigi működés, igények feltüntetésével „Azonnalra” jelígre a timișoarei kiadóba kérik. (7536)

ÜGYNÖKÖT keresek házæladás céljából. Timișoara V., Moise Dobos-an-utca 48. szám. (7672)

PHILIPS-RÁDIO, 5+1, két hullámhoszra építet, eladó. Timișoara, Regent Buzdugan-körút 115. (7670)

FIATAL farkaskutya eladó. Timișoara, Ronat, Banul Udrea-u. 7. (7674)

FÉRFI-KEREPÁR (Steyer Waffnenrad) eladó. Timișoara V., Horia-utca 31 sz. (7675)

KERESEK vidékre házvezetőnőt, aki a háztartás minden teendőjét elvégzi. Dr. Telbis ügyvéd. Beșenova veche. (7684)

VARRÓLEANYT felfogadok. Udu Erna, Timișoara II., Drobanților-u. 1. Jelentkezés 12—3 között. (7668)

KIFOGÁSTALAN állapotban levő irodai íróasztal, tölgyfából készült, eladó. Timișoara, gyárvárosi szőlők, Bresel-mayer-utca 30. A gyárvárosi állomásnál tovább. (7677)

DIÁKLEÁNYOKNAK adok román nyelvórát, első elemistáktól kezdve megvédikes gimnázistáig. Timișoara III., Olțul-u. 8. (Crucii-tér). (7678)

ELADÓ sötétkék, mely gyermekkocsi. Timișoara, Ronat, Roșetti-u. 15. (7679)

RÓMIKÓ eladó. Timișoara I., Ungureanu-utca 11., 5. ajtó. (7680)

TELJESEN különbejáratu butorozott szobát keresek Ajánlatokat „Vasárnap” jelígre a timișoarei kiadóba kérek. (7682)

KÖZÉPKORU nő elmenne házvezetőnőnek vagy szakácsnőnek, kisebb családhoz. Ért a ruha- és fehérnemű-varrásához is. Ajánlatokat „Rendszeret” jelígre a timișoarei kiadóba kér. (4344)

SZOBALÉANYT felfogadnak. Gergen Sörgyár, Timișoara. (7662)

KERESEK butorozott szobát, fürdő-, esetleg konyha-használatl, villamos közelében. Jól fizetek. Ajánlatokat „Kisasszony” jelígre a timișoarei kiadóba kérek. (7683)

EZÜSTRÓKA, szép példány és egy 36-os, bőr csattos cipő eladó. Timișoara III., Memorandului-utca 68. (7687)

ELADÓ férfi részére való télikabát, női kosztüm, ruhák és cipők. Timișoara III., Mihai Viteazul-körút 42. (7688)

KÉTSZOBÁS, esetleg egyszobás, korszerű lakást keresek bármely kerületben, fiatal házaspár részére. Cim: Vanatovits, Timișoara IV., Vlahuta-utca 12. Közvetítőt díjazok. (7753)

TÁRSALKODÓNT, középkorut, aki több nyelvet beszél, keresnek falura, két idősebb nőhöz. Ugyanott pávák eladók. Cim: Weiler. Valcani. (7715) 25

KIFOGÁSTALAN szobaleányt azonnal felfogadnak, Dr. Morath, Timișoara III., Zoe-utca 5., I. em. (A Dozza-park végén). (7752)

ELADÓ kerevet (diván) villanygép, nagy tülkör, falióra, Timișoara IV., Dimitrie Sturdza-utca 4. sz., 9. ajtó. (7221)

TEXTIL- és divatárú kereskedőségét, 25 évi gyakorlattal bíró, állást keres október 1-re, Cim a timișoarei kiadóban. (7613)

KÁRPITOS munkát ujat, valamint javításokat olcsón vállalok. Házhoz is megyek. Timișoara IV., Pop de Besești-utca 7. szám, 6. ajtó. (7602)

BARNA télikabát, valamint barna antilop-cipő, új, eladó. Megtekinthetők d. e. 10—1-ig. Timișoara III., Domașneanu-u. 1., 1. em. (7700)

3 ABLAK, zsaluval és üveggel, 105x250 cm, jó állapotú, olcsón eladó. Timișoara, Fratelia, III. utca 29. (7701)

FÜRÉSZÁLLVÁNY, új, golyóscsapágyas, eladó. Timișoara II., S. Barnutiu-utca 33. szám. (7702)

GYERMEKKOCSI korszerű, nagyon jó állapotban levő, eladó. Timișoara II., Jandarmilor-sor 30. (Badea). Gyárvárosi szőlők. (7704)

BUTORFÉNYEZEST háznál is vállalok. Cimeket „Szakember” jelígre a timișoarei kiadóba kérek. (7705)

CSIZMÁK, ugymint 1 pár 42-es és 1 pár 43-as, kifogástalanok, sürgősen eladók. Reiterné. Timișoara Fratelia, XII. utca 104. (7706)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott vagy üres szobát keres október 1-re vidéki ur a IV., esetleg az I. kerület központjában. Ajánlatokat „Jó fizető vidéki” jelígre a timișoarei kiadóba kér. (7707)

ELADÓ kosztüm, őszi-tavaszi kabát, három pár női cipő, 39-es. Cim szivességből Coli-coia-társaság, Timișoara IV., I. C. Bratianu-utca 15. (7708)

KOMBINÁLT, festett szobabutor, valamint paradiesmos üveg eladó. Érdeklődni lehet félkettőtől félnyolcig. Timișoara I., Milano-utca 14., 3. ajtó. Az udvarban. (7709)

BUTOROZOTT SZOBÁT keresek, nem messze a villamostól, teljes ellátással és fürdőszoba-használatl, Ajánlatokat „Déli Hírlap” jelígre a timișoarei kiadóhivatalba kérek. (6000)

HÁZVEZETŐNŐI állást keres középkorú, három nyelven beszélő, a háztartás minden ágában, valamint a betegápolásban jártas hölgy. Idősebb házaspárhoz, vagy egyedülálló hölgyhöz vagy urhoz menne. Cime Crai-nicean Ana- Reșita, Principesa Elisabeta-u. 15. szám. (7710)

KERESEK azonnalra jó fizetés mellett jól főző minden bejárónót, aki lakás ellenében a házmesteri állást is betöltheti. Restaurant Braun, IV., I. Vacarescu-u. 28. (7711)

HÁZMESTERT keresnek. Timișoara II., Ofcea-utca 7. (7711)

ÜGYES bognárségédet azonnal felfogadnak. Timișoara IV., I. Vacarescu-utca 39. (7712)

CSALÁDI ház eladó. Timișoara- Fratelia B., III. utca 7. (7713)

ELADÓ ebédlőszekrény, asztal, tülkör és liszteláda. Cim: Ardeleanu, Timișoara II., Maresași Joffre-utca 13. Délután 4—6-ig. (7714)

HÁROM télikabát, 14—16 éves leány részére való, eladó. Megtekinthetők reggel 8—1-ig. Timișoara IV., Ion Ghica-utca 1., I. emelet 3. (7716)

200 kgr.-os mérleg, 185 voltos pórszivógép eladó. Timișoara, IV., Fröbl-u., 36. II. em. (4346)

KÉTSZOBÁS lakás, mellékhelyiségekkel azonnal elfoglalható. Ajánlatokat „Sürgős” jelígre a timișoarei kiadóba kérik. (7717)

KIFOGÁSTALAN állapotban levő, hosszuhajós Singer-varrógép és rádiókészülék, eladó. Timișoara III., Diaconul Coresi-u. 36. (7699)

DIÓFURNIÓS, kombinált szoba eladó. Megtekinthető 13—16-ig. Timișoara IV., I. Vacarescu-utca 11., 16. ajtó. (7661)

CSALÁDI házat, 2—3-szobásat, a Gyárvároson kívül, a város bármely részén bérlelnék. Buciuman, Timișoara III., Ion Vasili-u. 24/a. (7689)

KORSZERŰEN butorozott, különbejáratu szoba, fürdőszoba-használatl, egyedülálló, megbízható urnak azonnal vagy később, belvárosi villában, kiadó. Ajánlatokat „Disztignált” jelígre a timișoarei kiadóba kérik. (7691)

EGYEDŰLÁLLÓ urnak két izlésesen berendezett szoba, különbejáratu, fürdőszoba-használatl, kiadó. Timișoara I., Bratianu-tér 3., 4. ajtó. (7692)

SÜRGŐSEN eladó majdnem teljesen új, francia teljes diófa-hálószobaberendezés. Timișoara II., Vasile Carlova-u. 37. (7695)

ELSŐRENDŰ házi ebéd kapható ur házában vagy házon kívül. Felvilágosítást Deutschné nyujt, Timișoaran, 27-52 távbeszélő szám alatt. (7696)

NŐI kosztüm, kék, tiszta gyapju, közepertmetre való, eladó. Ugyanott kézzel kötött: női buzők kaphatók. Steiner, Timișoara III., Feldioara-utca 5. (7697)

ELADÓ egy szekrény és egy irodába alkalmas íróasztal. Timișoara III., Iosif Gal-u. 7. szám, 7. ajtó. (7698)

36-os NŐI gyalogló cipő, bakancsok, 34, 37-esek, valamint fű részére való kabátok eladók. Megtekinthetők 8—10-ig, valamint 2—3-ig. Timișoara III., Mihai Gaspar-u. 3. Alsó csengő. (7593)

3/4 VAGY 1 P. H. 110 voltos villanymotort keresek sürgősen megvételre, vagy bérbe. Festékszűrő pisztolyt (Spritzpistol) dukozáshoz) finomabb munkához, esetleg teljes festő-felszerelést is (dukozáshoz való) veszek. Cim: Buciuman. Timișoara III., Ion Vasii-utca 24/a., 12—15 és 18—20 óráig. (7690)

KERESEK kétszárnyas szivattyút, 6—8 méteres csővel, levehető szítával. Gergular Francisc. econom, Beșenova veche. (7685)

KERESEK 50 éves, bejáró minden szakkészítőt kis családhoz, jó fizetéssel. Jelentkeztek: Timișoaran a gyárvárosi Abrud-utca 5. szám alatt. (7671)

ELADÓK 37-es cipők, köztük új, barna bőrcipő parafa-talppal. Divatos női ruhák, közepertmetre. Megtekinthetők reggel 7—9 óra között, délen 1—3 óráig, este 8 óra után. Timișoara I., Eugen de Savoya-utca 9., II. emelet 17/a. (7681)

ESZTERGÁLYOS- és lakatosinast felfogadnak. Timișoara IV., Gelu-u. 26. (7617)

UTAZÓTÁSKA, kisebb, bőr, fekete, női bőrkészítési. hócipők (35 és 39), régi cserkészparanesnoki kalap két darab egyszer használt lepedő, kerek, női arany karóra, arany jegygyűrű ezüst keresztcseske régi művi (antik) nyakérem (medaillon), stereoszekrény 424 képre, mahagoniszínű dohányzóasztalka, tajték szivarszipka, kaktuszok és egy közepmagas zománca-kályha kokszra, fára és sajtolt szénre való (bricket) eladó. Timișoara I., Eugen de Savoya-u. 20. Földszint 4. (7573)

FÜRDŐBERENDEZÉS, bor-, és sörkimérő készülék, tizedesmérleg, íróasztal eladó. Arad, Tampa utca 3. Szerb templomnál. — Kozsinekne. (289)

HÁZ, üzleti asztal és vaskályha eladó. Arad, Alexandru Gavra-utca 21. (2562)

KITŰNŐ szuper-rádió, 4+1 lámpás, eladó. Arad, Bucur-utca 3, I. em. (2563)

JÓL főző, jó bizonyítványokkal rendelkező mindenest felfogadok, Arad, Regina Maria-körút 18. Német textilüzlet. (296)